

Рудюк Олег

кандидат психологічних наук, доцент
кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії
Рівненського державного гуманітарного університету

 <https://orcid.org/0000-0003-0200-1982>DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi25.457

ПСИХОДІАГНОСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗАТРЕБУВАНOSTІ ОСОБИСТОСТІ В НОВИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Анотація. У статті представлено досвід теоретичної розробки проблеми психодіагностичних можливостей вивчення особливостей соціально-професійної затребуваності особистості у контексті нових соціально-економічних трансформацій. Показано, що актуальність такої розробки зумовлюється відсутністю усталеної традиції комплексної діагностики змістовно релевантних компонентів і характеристик соціально-професійної затребуваності особистості з урахуванням соціального контексту та нових економічних реалій – її соціально-професійних компетентностей, особистісної адаптації, потенціалу особистісної і соціально-професійної самореалізації.

Розглянуто підходи до визначення феномену соціально-професійної затребуваності, його детермінант, психологічних показників та критеріїв оцінки. Проаналізовано психодіагностичні можливості, які дозволяють дослідити особливості самореалізації, адаптивності, професійної мотивації та особистісного потенціалу як чинників затребуваності особистості. Визначено основні методики, що мають діагностичну цінність у вивченні соціально-професійної затребуваності: опитувальники професійної спрямованості, мотиваційні профілі, тести адаптації та соціальної компетентності. Обґрунтовано потребу у створенні інтегрованих психодіагностичних інструментів, здатних враховувати динамічний характер соціально-економічних умов сучасного суспільства.

Ключові слова: психодіагностика, соціально-професійна затребуваність, особистість, професійна самореалізація, адаптивність, соціально-економічні зміни.

Постановка проблеми. Сучасні соціально-економічні процеси, що характеризуються високою динамічністю, нестабільністю та цифровою трансформацією, зумовлюють необхідність переосмислення ролі особистості в системі трудових, професійних і суспільних відносин. У нових умовах праці та зайнятості формується інший тип фахівця – мобільний, самокерований, готовий до змін і професійного розвитку протягом життя. Це вимагає не лише адаптації освітніх і кадрових систем, але й оновлення підходів до психологічного вивчення чинників, що забезпечують соціально-професійну затребуваність особистості.

Проблема набуває особливого значення в умовах воєнного стану, міграційних процесів, переорієнтації економіки та зростання дистанційних форм зайнятості, коли традиційні уявлення про професійну реалізацію втрачають стабільність. Відтак актуалізується необхідність виявлення психологічних механізмів, що визначають готовність людини до професійної мобільності, соціальної адаптації та самореалізації в умовах невизначеності.

З огляду на це зростає потреба у створенні сучасних психодіагностичних засобів, які дозволяють комплексно оцінити не лише професійні компетентності, а й особистісні якості, соціальну зрілість, мотиваційно-ціннісну сферу та здатність до саморегуляції. Вивчення

психодіагностичних можливостей дослідження соціально-професійної затребуваності сприяє розробленню ефективних програм професійного консультування, розвитку людського потенціалу та підвищенню конкурентоспроможності особистості на сучасному ринку праці (зайнятості).

Сучасні соціально-економічні процеси, зумовлені глобалізацією, цифровізацією, воєнними викликами та зміною ринку трудової зайнятості (праці), радикально трансформують умови професійної діяльності та соціальної реалізації особистості. Формується новий тип професійної поведінки, який вимагає високого рівня гнучкості, самоменеджменту, готовності до постійного навчання та перепідготовки. У цих умовах зростає роль дослідження феномену соціально-професійної затребуваності особистості – здатності бути корисним, ефективним і конкурентоспроможним у соціально-економічному середовищі. Проблема полягає у тому, що традиційні підходи до психодіагностики професійного розвитку здебільшого зосереджувалися на вимірюванні професійних якостей без урахування соціального контексту та нових економічних реалій (World Economic Forum, 2023). Це потребує оновлення психодіагностичного інструментарію, який би дозволяв комплексно досліджувати соціально-професійні компетентності, особистісну адаптацію та потенціал самореалізації.

Таким чином, актуальність теми визначається потребою комплексного психологічного осмислення феномену соціально-професійної затребуваності особистості, оновленням методологічних та діагностичних підходів до її дослідження, а також необхідністю адаптації цих підходів до нових соціально-економічних реалій України та світу.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. У професійному доробку сучасних українських психологів поняття соціально-професійної затребуваності поступово набуває всебічного теоретичного обґрунтування. Важливе значення у концептуалізації феномену затребуваності особистості мають розробки вітчизняних дослідників у напрямку вивчення суміжних і змістовно релевантних йому явищ та процесів – соціальної активності, адаптивності, професійної самореалізації (Bondarchuk & Pinchuk, 2023; Karamushka, 2022; Maksymenko, 2016; Чепелева, 2013). Вони підкреслюють, що затребуваність є не лише зовнішньою характеристикою (успішність у працевлаштуванні), а й внутрішнім показником соціально-психологічної зрілості особистості.

У закордонних дослідженнях соціально-професійна затребуваність пов'язується з поняттями *employability*, *career adaptability*, *career resilience* (Рокіч, 2018; Zamfir, 2021). Згідно з теорією Савіцкаса, ключовими психологічними якостями затребуваної особистості є самоконтроль, гнучкість, орієнтація на розвиток і здатність до саморегуляції (Савіцкас, 2005). В останні роки активізувалися спроби поєднати соціально-економічний аналіз затребуваності кадрів із психодіагностикою особистісного потенціалу. Дослідження І. Анісімової показують, що соціально-професійна затребуваність особистості виступає її системним утворенням, яке включає мотиваційні, когнітивні, ціннісні та поведінкові компоненти (Anisimova, 2021). Психодіагностика цього феномену, на думку вітчизняного психолога-дослідника Панка, повинна враховувати не лише рівень професійної компетентності особистості, але й показники її соціальної інтегрованості, стресостійкості та готовності до інновацій (Panko, 2022).

Таким чином, сучасна психологічна наука переходить від оцінювання «професійних здібностей» до комплексного аналізу психологічної готовності особистості до затребуваності в нових соціально-економічних умовах.

Мета статті – здійснити теоретичний аналіз психодіагностичних можливостей вивчення особливостей соціально-професійної затребуваності особистості у сучасних соціально-економічних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-професійна затребуваність особистості визначається як інтегративна характеристика, що відображає її здатність ефективно реалізовувати власний потенціал у професійній та соціальній сферах, відповідно до актуальних потреб суспільства (Zamfir, 2021). Це поняття поєднує в собі соціальну активність, адаптивність, професійну компетентність особистості і її готовність до інноваційної діяльності.

На думку Титаренко, феномен соціально-професійної затребуваності особистості виходить далеко за межі суто економічних чи соціологічних показників і має глибоке психологічне підґрунтя (Tytarenko, 2020). Учена розглядає затребуваність як показник включеності особистості у систему соціально-професійних відносин, що реалізується через активну взаємодію із середовищем, готовність брати на себе відповідальність, ініціювати зміни та відчувати власну значущість у спільній діяльності. Така затребуваність, на її думку, є не лише наслідком відповідності вимогам ринку праці, а передусім результатом гармонійного поєднання внутрішніх смислів і цінностей особистості з її реальними можливостями реалізації у соціумі. Отже, професійна діяльність у цьому контексті виступає не просто сферою зайнятості, а способом самовираження, через який особистість підтверджує власну соціальну значущість, компетентність і корисність для інших.

У більш широкому розумінні, за Титаренко, соціально-професійна затребуваність є індикатором життєвої зрілості та психологічної інтегрованості людини. Вона відображає ступінь усвідомлення власного життєвого призначення, здатність бачити сенс у праці, будувати довгострокові цілі та приймати виклики мінливого світу. Людина, яка відчуває себе затребуваною, не лише виконує професійні обов'язки, а й реалізує власні життєві смисли, формує позитивну ідентичність, розвиває почуття стабільності та внутрішньої цілісності (Tytarenko, 2020). Таким чином, затребуваність виступає маркером гармонійного поєднання особистісного і соціального, де професійна діяльність стає полем для розкриття потенціалу, самоствердження та духовного зростання особистості у контексті сучасних соціально-економічних змін.

Зміна соціально-економічних умов (зокрема, трансформація трудового ринку, поява нових професій, вплив цифровізації, міграційні процеси) визначає нові вимоги до особистості, серед яких провідними стають ініціативність, комунікативна мобільність, креативність, критичне мислення (World Economic Forum, 2023). Психодіагностика феномену соціально-професійної затребуваності передбачає виявлення взаємозв'язку між особистісними характеристиками і зовнішніми умовами соціально-професійної реалізації.

До основних напрямів психодіагностичного вивчення особливостей соціально-професійної затребуваності особистості в нових соціально-економічних умовах можна віднести наступні аспекти – самоактуалізаційний, мотиваційно-ціннісний, адаптивно-особистісний, когнітивно-рефлексивний (Рокіч, 2018; Скэннелл, Аллен, 2000-2001; Шостром, 2021; Connog & Davidson, 2019; Zamfir, 2021) (див. табл. 1).

Подана таблиця узагальнює основні напрями психодіагностичного вивчення феномену соціально-професійної затребуваності особистості в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій та демонструє системний підхід до оцінки її ключових психологічних характеристик. Як видно з наведеної структури, вивчення цього феномену не може бути обмежене одним виміром – воно потребує багатовекторного аналізу мотиваційних, когнітивних, адаптивних і саморозвивальних компонентів. Самоактуалізаційний аспект розкриває внутрішню спрямованість особистості на розвиток, пошук смислів і реалізацію власного потенціалу, що є необхідною умовою відчуття затребуваності й задоволеності професійною діяльністю.

Таблиця 1.

**Основні напрями психодіагностичного вивчення особливостей
соціально-професійної затребуваності особистості**

Аспекти	Діагностичні методики	Діагностична спрямованість
самоактуалізаційний	Тест САТ Шостром	Вивчення рівня саморозвитку, автономності, цілеспрямованості та здатності особистості реалізувати свій потенціал у професійній діяльності. Оцінювання міри усвідомлення життєвих цілей, прагнення до самореалізації й гармонійного розвитку
мотиваційно-ціннісний	Методика Замфір, опитувальник мотивації досягнення Мехрабіана, опитувальник ціннісних орієнтацій Рокіча	Дослідження системи мотивів і цінностей, що визначають професійну спрямованість особистості, її прагнення до досягнення успіху, самореалізації, соціального визнання та корисності. Визначення внутрішніх джерел професійної активності й смислових орієнтирів
адаптивно-особистісний	Опитувальник соціальної адаптації Роджерса-Даймонда, тест соціальної компетентності Спірмена, шкала психологічної стійкості Коннора-Девідсона	Дослідження рівня соціально-психологічної адаптації, стресостійкості, гнучкості поведінки та здатності до конструктивної взаємодії в мінливому соціально-економічному середовищі. Оцінка психологічних ресурсів особистості в процесі професійної діяльності
когнітивно-рефлексивний	Опитувальник соціальної адаптації Роджерса-Даймонда, тест соціальної компетентності Спірмена, шкала психологічної стійкості Коннора-Девідсона	Вивчення рівня розвитку професійного мислення, саморефлексії, усвідомлення власних можливостей і меж компетентності. Аналіз здатності до самоконтролю, прийняття рішень і корекції поведінки відповідно до соціально-професійних вимог

Мотиваційно-ціннісний аспект дає змогу визначити глибинні рушійні сили професійної активності особистості, її прагнення до успіху, престижу, соціального визнання та внутрішньої реалізації. Саме система цінностей і мотивів формує базу для усвідомленого професійного вибору й готовності діяти ефективно у мінливих соціально-економічних умовах.

Адаптивно-особистісний аспект дозволяє оцінити здатність особистості пристосовуватися до нових вимог, долати стресові ситуації, підтримувати внутрішню

стабільність та конструктивно взаємодіяти із соціальним середовищем. У сучасних умовах нестабільності саме ці характеристики визначають життєву й професійну успішність.

Когнітивно-рефлексивний аспект, своєю чергою, дає змогу дослідити рівень розвитку професійного мислення, критичності, усвідомлення власних можливостей та меж компетентності, що формує основу для саморегуляції та адекватного прийняття рішень у складних ситуаціях трудової і професійної невизначеності.

Таким чином, комплексне застосування зазначених психодіагностичних методик забезпечує багатовимірне дослідження соціально-професійної затребуваності як інтегральної властивості особистості. Воно дозволяє не лише виявити рівень її професійної зрілості та готовності до самореалізації, а й оцінити потенціал подальшого розвитку, що має особливу цінність для практики психологічного консультування, професійного добору, навчання і розвитку персоналу в умовах сучасних соціально-економічних викликів.

Сучасні умови праці характеризуються динамічністю, нестабільністю та гібридизацією професій. Змінюються не лише кваліфікаційні вимоги, а й психологічний профіль працівника. Дослідження вітчизняної науковиці Лісової посідають важливе місце у сучасному науковому дискурсі щодо переосмислення психодіагностики професійної діяльності в умовах цифрової економіки (Лісова, 2019). Учена наголошує, що перехід до цифрових форматів праці, поширення дистанційної взаємодії, проектних команд і гібридних моделей зайнятості суттєво змінюють не лише організаційні, а й психологічні параметри професійної реалізації особистості. Традиційні психодіагностичні підходи, розроблені у XX столітті, не відображають повною мірою нові соціальні реалії, адже вони зорієнтовані на стабільні форми трудової діяльності, чіткі професійні ролі та усталені кар'єрні траєкторії.

На думку Лісової, сьогодні професійна затребуваність дедалі більше визначається такими параметрами, як цифрова гнучкість, самоменеджмент, психологічна резильєнтність та готовність до міждисциплінарної взаємодії. У своїх роботах дослідниця пропонує модель психодіагностики професійної адаптивності в цифровому середовищі, що поєднує традиційні психометричні індикатори (мотиваційні, когнітивні, особистісні) з поведінковими показниками, отриманими через цифрове спостереження – наприклад, аналіз комунікаційних патернів, часових витрат, індексів стресостійкості за результатами онлайн-опитувань. Науковиця підкреслює, що сучасна психодіагностика має переходити від оцінювання статичних рис до моніторингу динамічних станів особистості, які змінюються залежно від цифрових і соціальних контекстів діяльності. Окрім того, Лісова звертає увагу на необхідність розроблення інтегрованих психодіагностичних платформ, які б об'єднували автоматизоване тестування, самооцінювання та зворотний зв'язок від колег або керівників. Такий підхід, за її висновками, забезпечує більш об'єктивну оцінку соціально-професійної затребуваності, адже враховує не лише суб'єктивне сприйняття власних можливостей, а й реальні результати взаємодії у професійному середовищі. Можна впевнено стверджувати, що дослідження Лісової демонструють перехід від класичної психодіагностики до психодіагностики цифрової доби, у межах якої аналіз соціально-професійної затребуваності особистості стає багаторівневим, інтегративним і динамічним процесом. Це відкриває перспективи для створення нових діагностичних моделей, здатних відображати актуальні виклики часу й підтримувати особистість у процесі її професійної (трудова) самореалізації. Інноваційні методи психодіагностики стають ключовим інструментом у дослідженні соціально-професійної затребуваності особистості, оскільки вони забезпечують можливість швидкого, комплексного й об'єктивного аналізу психологічних характеристик людини у реальному часі (Лісова, 2020).

Психометричні онлайн-платформи – такі як Talent Q, Hogan Assessments, SHL, PsyToolkit тощо – дозволяють поєднувати традиційні опитувальники з інтелектуальними алгоритмами оцінювання, які враховують не лише результати тестів, а й патерни поведінки користувача: швидкість реакції, послідовність відповідей, ступінь когнітивної напруги. Це

дає змогу створювати багатовимірний психологічний портрет людини, що відображає її професійну гнучкість, рівень адаптивності, мотиваційну стабільність та потенціал до розвитку.

Особливого значення в сучасній практиці набувають цифрові профайлінгові системи, які поєднують результати психометричного тестування з аналітикою поведінкових і соціальних даних. Такі системи (наприклад, IBM SkillsBuild, LinkedIn Talent Insights, HireVue AI та ін.) здатні формувати автоматизований профіль компетентностей фахівця, визначати ступінь його відповідності професійним вимогам, прогнозувати успішність адаптації у нових умовах праці. Завдяки використанню алгоритмів машинного навчання вони виявляють приховані закономірності у поєднанні мотиваційних, когнітивних та емоційних параметрів, що дозволяє прогнозувати рівень професійної ефективності й соціальної інтегрованості особистості.

Не менш перспективними є самооцінювальні тести адаптивності та інтерактивні онлайн-інструменти, які надають можливість людині самостійно відстежувати власну динаміку розвитку. Вони ґрунтуються на принципах саморефлексії, гейміфікації та візуалізації результатів, що підвищує мотивацію до самопізнання й розвитку. Наприклад, адаптовані до цифрових середовищ тести на резильєнтність (Resilience Scale), психологічну гнучкість (Acceptance and Action Questionnaire, AAQ-II) або готовність до змін (Change Readiness Index) дають змогу фахівцям оцінити власний рівень психологічної стабільності та знайти ресурси для професійної мобільності (Лісова, 2019).

Отже, сучасні інноваційні методи психодіагностики забезпечують перехід від разового вимірювання окремих якостей до динамічного відстеження психологічних станів і розвитку особистості в процесі професійної діяльності. Вони сприяють створенню нової культури психодіагностики – інтерактивної, відкритої, персоналізованої, яка поєднує наукову точність і практичну корисність для підвищення соціально-професійної затребуваності фахівців у мінливому світі трудової зайнятості. Перспектива розвитку сучасної психодіагностики соціально-професійної затребуваності особистості в нових соціально-економічних умовах може бути реалізована на основі інтеграції взаємодоповнюваних концептуальних підходів – особистісно-орієнтованого, соціально-інституційного та технологічного (Лісова, 2019; Redko, 2024). Інтегративність і системність такого підходу відображає сучасне бачення психологічної науки, у межах якого вивчення соціально-професійної затребуваності особистості розглядається не лише як оцінка індивідуальних якостей, а як взаємодетермінований, поліаспектний і багаторівневий процес, зумовлений взаємодією як внутрішніх, так і зовнішніх факторів (див. табл. 2).

Таблиця 2.

Концептуальна модель інтеграції підходів до розвитку психодіагностики соціально-професійної затребуваності особистості в нових соціально-економічних умовах

Підходи	Діагностична спрямованість, умови і засоби
особистісно-орієнтований	діагностика цінностей, мотивації, смислових орієнтацій
соціально-інституційний	врахування впливу соціального контексту та економічних тенденцій
технологічний	застосування цифрових інструментів, big data-аналітики, автоматизованих профайлів компетентностей

Особистісно-орієнтований підхід забезпечує глибоке розуміння ціннісно-сміслової сфери, мотивації і потенціалу самореалізації особистості. Соціально-інституційний підхід

розкриває вплив соціальних, економічних і культурних контекстів на формування професійної (трудової) поведінки, тоді як технологічний вносить новий вимір у психодіагностику, використовуючи цифрові інструменти, аналітику великих даних і автоматизовані системи оцінювання компетентностей. Саме інтеграція цих підходів створює можливість для побудови гнучких, адаптивних і науково обґрунтованих моделей психодіагностики, здатних відображати реальні процеси соціально-професійної самореалізації особистості у мінливому світі.

Таким чином, представлена концепція окреслює стратегічний напрям розвитку сучасної психодіагностики – від ізольованого аналізу психологічних характеристик до комплексної системи оцінювання, що враховує цілісність особистості, її соціальну взаємодію та технологічні можливості сучасного суспільства.

Висновки і перспективи подальших розвідок. У ході проведеного дослідження здійснено теоретичний аналіз психодіагностичних можливостей вивчення особливостей соціально-професійної затребуваності особистості в нових соціально-економічних умовах, що дало змогу комплексно осмислити сутність цього феномену та визначити перспективні напрями розвитку сучасної психодіагностики.

У дослідженні узагальнено теоретичні підходи до розуміння соціально-професійної затребуваності особистості. З'ясовано, що затребуваність виступає багаторівневою інтегральною характеристикою, яка поєднує професійну компетентність особистості, її соціальну активність, ціннісну спрямованість і психологічну готовність до самореалізації. Встановлено, що затребуваність розглядається не лише як зовнішній показник працевлаштованості, а й як внутрішній критерій життєвої зрілості, гармонії між особистісними смислами та соціальною корисністю діяльності. Такий підхід дозволяє оцінювати соціально-професійну затребуваність як системне явище, що відображає взаємодію індивідуальних ресурсів особистості з динамікою суспільних змін. Обґрунтовано, що діагностика цього феномену повинна спиратися на багатовимірну систему показників. Вона має враховувати мотиваційно-ціннісні, когнітивні, самоактуалізаційні, адаптивно-особистісні та соціально-рефлексивні параметри. Застосування таких методик, як опитувальники мотивації досягнення, шкали адаптації та психологічної стійкості, тести самореалізації, дозволяє оцінити рівень готовності особистості до ефективної професійної діяльності, визначити її внутрішні резерви та соціально-психологічні бар'єри.

З'ясовано, що актуальним є поєднання традиційних опитувальників із новітніми цифровими технологіями. Психометричні онлайн-платформи, автоматизовані системи оцінювання компетентностей і профайлінгові алгоритми відкривають нові можливості для швидкої та глибокої діагностики соціально-професійного потенціалу особистості. Ці інструменти підвищують точність вимірювання, забезпечують об'єктивність оцінки та сприяють адаптації психодіагностики до цифрового середовища, у якому розвивається сучасна сфера трудової зайнятості.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Бондарчук, О., & Пінчук, Н. (2023). Професійне психологічне благополуччя освітян та особливості його підтримки в кризових умовах сьогодення. *Київський журнал сучасної психології та психотерапії*, 5(1), 5-14. Взято з <http://doi.org/10.48020/mppj.2023.01.01>.
- Карамушка, Л. (2022). *Психологічні тренінги для підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій (реалізація технологічного підходу)*. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України.
- Лісова, Р. (2019). Вплив діджиталізації на бізнес-моделі: етапи та інструменти цифрової трансформації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, 24(2), 114-118.

- Лісова, Р. (2020). Генеза поглядів на еволюцію концепції бізнес-моделі та її структуру. *Економічний простір*, 159, 83-87. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2020_159_19.
- Максименко, С. (2016). Поняття особистості у психології. *Психологія і особистість*, 1(9), 11-17.
- Рокіч, Р. (2018). Ціннісні орієнтації як фактор професійної ефективності. *Psychological Review*, 125(4), 645-660.
- Савіцкас, М. (2005). Теорія та практика побудови кар'єри. В С. Браун, Р. Лент (Ред.), *Розвиток кар'єри та консультування: застосування теорії та досліджень на практиці* (с. 42-70).
- Сканнелл, Е., & Аллен, Ф. (2000-2001). Шкала досягнення успіхів Мехрабіана: надійність, валідність та зв'язок з демографічними характеристиками. *Сучасна психологія: журнал різноманітних поглядів на різні психологічні проблеми*, 19(4), 301-311. Взято з <http://doi.org/10.1007/s12144-000-1022-8>.
- Чепелева, Н. (2013). Дискурсивні засоби самопроекування особистості. *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка». Тематичний 171 випуск «Актуальні проблеми когнітивної психології»*, 24, 7-11.
- Шостром, Е. (2021). *САТ: тест самоактуалізації*. Київ: Педагогічна думка.
- Anisimova, I. (2021). Social and professional demand as a psychological phenomenon. *Psychology and Education*, 58(2), 1059-1068.
- Connor, K., & Davidson, J. (2019). Development of a new resilience scale: The CD-RISC. *Depression and Anxiety*, 36(3), 237-246.
- Panko, V. (2022). Social readiness and employability in modern psychology. *International Journal of Psychology and Counseling*, 14(3), 45-54.
- Redko, K. (2024). Enabling economic empowerment: social enterprise's role in harnessing the potential of individuals with disabilities. *Věda a perspektivy*, 2(33). Retrieved from [http://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2\(33\)-26-36](http://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2(33)-26-36).
- Tytarenko, T. (2020). Life-world of personality and social reality. *Psychological Journal*, 6(2), 22-33.
- World Economic Forum. *The Future of Jobs Report*. (2023). Geneva: WEF. Retrieved from <http://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023>.
- Zamfir, C. (2021). Motivational structure and work performance. *Psychology of Work and Organization*, 28(2), 97-110.

REFERENCES

- Bondarchuk, O., & Pinchuk, N. (2023). Profesiine psykholohichne blahopoluchehia osvitan ta osoblyvosti yoho pidtrymky v kryzovykh umovakh sohodennia [Professional psychological well-being of educators and the peculiarities of its support in the current crisis conditions]. *Kyiv Journal of Modern Psychology and Psychotherapy*, 5(1), 5-14. Vziato z <http://doi.org/10.48020/mppj.2023.01.01>. [in Ukrainian].
- Karamushka, L. (2022). *Psykhologichni treninhy dlia pidhotovky menedzheriv ta personalu osvitnikh orhanizatsii (realizatsiia tekhnologichnoho pidkhodu)* [Psychological trainings for the preparation of managers and staff of educational organizations (implementation of a technological approach)]. Kyiv: G. S. Kostiuk Institute of Psychology of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. [in Ukrainian].
- Lisova, R. (2019). Vplyv didzhitalizatsii na biznes-modeli: etapy ta instrumenty tsyfrovoy transformatsii [The impact of digitalization on business models: stages and tools of digital transformation]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, 24(2), 114-118. [in Ukrainian].

- Lisova, R. (2020). Heneza pohliadiv na evoliutsiiu kontseptsii biznes-modeli ta yii strukturu [Genesis of views on the evolution of the business model concept and its structure]. *Economic Space*, 159, 83-87. Vziato z http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2020_159_19. [in Ukrainian].
- Maksymenko, S. (2016). Poniattia osobystosti u psykholohii [The concept of personality in psychology]. *Psychology and personality*, 1(9), 11-17. [in Ukrainian].
- Rokeach, R. (2018). Tsinnisni oriantatsii yak faktor profesiinoi efektyvnosti. [Value orientations as a factor of professional effectiveness]. *Psychological Review*, 125(4), 645-660. [in Ukrainian].
- Savickas, M. (2005). Teoriia ta praktyka pobudovy kariery [Theory and practice of career building]. U S. Braun, R. Lent (Red.), *Career Development and Counseling: Putting Theory and Research into Practice*, (s. 42-70). [in Ukrainian].
- Scannell, E., & Allen, F. (2000-2001). Shkala dosiahnennia uspikliv Mekhrabiana: nadiinist, validnist ta zviazok z demohrafichnymy kharakterystykamy [Mehrabian Achievement Scale: Reliability, validity, and relationship to demographic characteristics]. *Modern Psychology: A Journal of Diverse Perspectives on Various Psychological Problems*, 19(4), 301-311. Vziato z <http://doi.org/10.1007/s12144-000-1022-8>. [in Ukrainian].
- Chepeleva, N. (2013). Dykuryvni zacoby camoproektuvannia ocobyctocti [Discursive means of self-projection of personality]. *Scientific notes. Series «Psychology and Pedagogy». Thematic issue 171 «Current problems of cognitive psychology»*, 24, 7-11. [in Ukrainian].
- Shostrom, E. (2021). SAT: test samoaktualizatsii [SAT: Self-Actualization Test]. Kyiv: Pedagogical thought. [in Ukrainian].
- Anisimova, I. (2021). Social and professional demand as a psychological phenomenon. *Psychology and Education*, 58(2), 1059-1068. [in English].
- Connor, K., & Davidson, J. (2019). Development of a new resilience scale: The CD-RISC. *Depression and Anxiety*, 36(3), 237-246. [in English].
- Panko, V. (2022). Social readiness and employability in modern psychology. *International Journal of Psychology and Counseling*, 14(3), 45-54. [in English].
- Redko, K. (2024). Enabling economic empowerment: The social enterprise's role in harnessing the potential of individuals with disabilities. *Věda a Perspektivy*, 2(33). Retrieved from [http://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2\(33\)-26-36](http://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2(33)-26-36). [in English].
- Tytarenko, T. (2020). Life-world of personality and social reality. *Psychological Journal*, 6(2), 22-33. [in English].
- World Economic Forum. *The Future of Jobs Report*. (2023). Geneva: World Economic Forum. Retrieved from <http://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023>. [in English].
- Zamfir, C. (2021). Motivational structure and work performance. *Psychology of Work and Organization*, 28(2), 97-110. [in English].

PSYCHODIAGNOSTIC PERSPECTIVES ON INDIVIDUAL SOCIO-PROFESSIONAL DEMAND IN MODERN SOCIO-ECONOMIC CONDITIONS

Oleh Rudiuk

Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor at the Department of
General Psychology, Psychodiagnostics and Psychotherapy
Rivne State University of Humanities

 <https://orcid.org/0000-0003-0200-1982>

DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi25.457

Abstract. *The article explores psychodiagnostic approaches to studying an individual's socio-professional demand in the context of ongoing socio-economic changes. It focuses on the theoretical foundations of this phenomenon and its relevance in modern social and economic conditions. The importance of this line of research is explained by the lack of an established tradition of comprehensive diagnostics of the meaningful components of socio-professional demand, taking into account both the social context and contemporary economic realities. These components include socio-professional competencies, personal adaptability, and the potential for personal and socio-professional self-realization.*

The paper reviews existing approaches to defining socio-professional demand, as well as its key determinants, psychological indicators, and evaluation criteria. It analyzes psychodiagnostic methods that make it possible to assess self-realization, adaptability, professional motivation, and personal potential as factors contributing to an individual's socio-professional demand. Particular attention is given to diagnostic tools such as professional orientation questionnaires, motivational profile assessments, and tests of adaptation and social competence. The article substantiates the need to develop integrated psychodiagnostic instruments that can adequately reflect the dynamic and changing nature of contemporary socio-economic conditions.

Key words: *psychodiagnosis, socio-professional demand, personality, professional self-realization, adaptability, socio-economic changes.*

Стаття надійшла до редакції 04.12.2025 р.